

УДК:619:618.19-002-084:636.22/.28(477.63-21)

ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ КОРІВ З ХВОРОБАМИ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ У МІСТІ ДНІПРО

Д. С. Ковальчук, магістр

Т. Л. Спіцина, к.вет.н., доцент

Л. В. Корейба, к.вет.н., доцент

Дніпровський державний аграрно - економічний університет,
м. Дніпро, Україна, spitsina@ua.fm

Анотація: На сьогодні є дуже багато хвороб молочної залози у тварин. Розвитку цих хвороб передують дуже багато чинників (етіологічних факторів), так незначне ураження сосків призводить до появи маститу. За хвороби вим'я у тварин зменшується чи взагалі зникає молоковіддача, молоко на смак та якості стає гіршим, тому знижується його економічна вартість та цінність. Як що тварина годує теля, то і його здоров'я погіршується. Тому дуже потрібно слідкувати за станом тварини та молочної залози. При виникненні ознак хвороби проводити діагностику та лікування на початку захворювання, щоб не допустити ускладнень.

Ключові слова: корови, рани, вим'я, абсцеси, звуження, сосковий канал, молочна цистерна.

Постановка проблеми. Корова, яка хворіє виробляє молоко, яке непридатне до вживання людиною і небезпечне для телят, так як у нього можуть проникати патогенні мікроорганізми.

Серед незаразних захворювань сільськогосподарських тварин на травматизм припадає 20-30%. Травматичні пошкодження, з одного боку, пов'язані з особливостями технології виробництва, з характером роздачі кормів, особливостями утримання тварин та інше. Їх профілактика вимагає деякою мірою зміни технології виробництва. З іншого боку, травматизм зумовлений організаційними недоліками, відсутністю необхідних умов утримання та догляду за тваринами. Усунення цих недоліків не пов'язане із зміною технології виробництва.

Відомо, що при стійловому утриманні тварин у сучасних господарствах ослаблюється їх організм та порушується обмін речовин. Механічні травми також загрожують появі субклінічного маститу як ускладнення. (Батраков А.Я., 2001; Васильев В.В., 2004; Lewis S. et al., 2000; Mein G.A. et al., 2001; Neijenhuis F., 2004; Gleeson D.E. et al., 2004). Окрім того патологічні зміни тканини соска часто ускладнюються тугодойкістю чи лактореею, що призведе до вибраковки тварини (Логвинов Д.Д., Чумакова Т.А., 1971; Hamann J., Burvenich C., et al., 1994; Seeh C., et al., 1998).

Видові особливості розвитку ранового процесу у великої рогатої худоби йде по серозно-фібринозному типу. Тому рани призводять до атрофії паренхіми молочної залози, з'являються сполучно - тканинні розрощення, що супроводжується облітерацією молочних ходів. Нажаль уражена частина вим'я не відновлюється. Тому вчасна діагностика та ефективне лікування тварин призводить до швидкого одужання і відновлення продуктивної здатності.

Мета нашої роботи полягала у проведенні діагностики та визначення ефективності комплексного лікування корів з травмами молочної залози.

Матеріал і методи. Дослідження проводили на коровах різної породи та віку, середньої вгодованості (500-550 кг). Було сформовано 2 групи тварин з різними механічними травмами молочної залози по 5 тварин в кожній групі. У тварин зустрічалися такі травми молочної залози як рани сосків, вим'я, цистерни. Рани були різного генезу (різані, рвані, тощо). У тварин обох груп спостерігали ускладнення у вигляді звуження соскового каналу одного чи декількох сосків. Тваринам вимірювали температуру, пульс і дихання для виключення інфекційних хвороб у них. Температуру вимірювали ртутним термометром вводячи його в пряму кишку.

Для постановки діагнозу проводили загальні, спеціальні та додаткові дослідження. Після цього проводили лікування тварин с застосуванням короткої новокаїнової блокади надвим'яної за

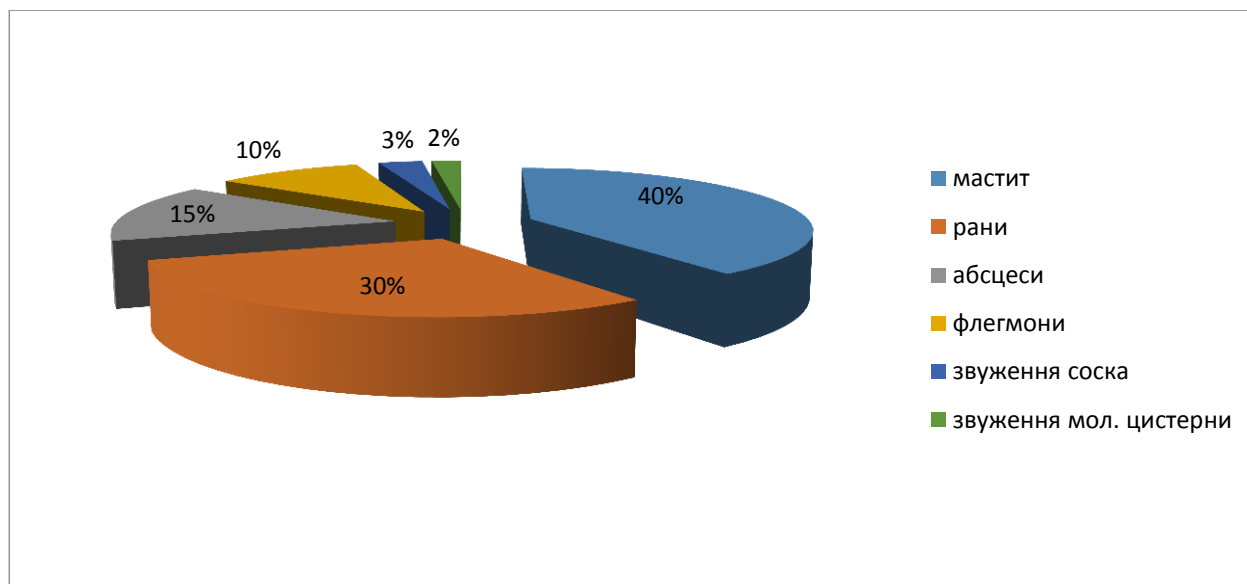
Д.Д. Логвіновим. Вводили 150 мл 0,5 % розчину новокаїну. Блокаду виконували раз на дві доби, впродовж трьох раз.

Хворим коровам обох груп застосовували антибіотикотерапію (внутрішньом'язово вводили «Амоксицилін Л.А» 15% 1 мл на 100 кг ваги і «Катозал» 10% розчин в дозі 1 мл на 100 кг ваги). Проводили оперативне висікання рубцевої тканини, що розрослася. Застосовували дійкові катетери впродовж 3–5–7 діб для видалення з вим'я молока та розтягнення звуження соскового каналу завдяки рубцевої тканини, що розрослася. Також тваринам дослідної групи застосовували для кращого пом'якшення рубцевої тканини апарат вихрової імпульсійної фізіотерапії «Вихр-9Т» з котушками Мішина. Принцип цього метода полягає у впливі перемінним електростатичним полем на хворі місця. У котушці виникає електростатичне поле, яке виникає електричним шляхом. Для лікування використовують перемінне електростатичне поле. Так за впливу апарату «Вихр-9» на рубці та рубцеву тканину прискорює загоєння у 2–3 рази. Після оперативного втручання не остається рубців, вони заміщаються живою тканиною. З настанови: спостерігається вирівнювання тканини дуже старих швів. Апарат «Вихр-9» з котушками Мішина використовували один раз на добу по 15 хвилин на звужений сосок впродовж 5 разів.

Результати досліджень і їх обговорення. Дослідження проводилися в умовах міста Дніпро в період з 2018–2020 р. р. Нами було виявлено, що в умовах міста Дніпро хвороби вим'я у корів склалися з різних видів маститу 40%, рани 30%, абсцеси 15%, флегмони 10%, звуження соска 3% та звуження молочної цистерни 2% (рис. 1).

Рисунок 1.

Співвідношення хвороби молочної залози у корів у 2018–2019 р. р. у місті Дніпро

Також нами було досліджено, що звуження соскового каналу зустрічалось в результаті ускладнення у корів, як гнійні мастити у 45% тварин після невдалого його лікування.

Встановлено, що тварини дослідної групи одужували після проведеного комплексного лікування швидше ніж тварини контрольної групи. Строки одужання наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Строки одужання корів обох груп (n=5)

Показники	Контрольна група (діб)	Дослідна група (діб)
Зменшення набряку	3–5	2–3
Зникнення почервоніння	3–5	2–3
Початок зникнення звуження соскового каналу	8–10	5–6
Повне одужання	14–16	10–14
Рецидиви	1	-

З даних таблиці 1 ми бачимо, що у тварин дослідної групи зменшення набряку та гіперемії тканин проходила в середньому на дві доби швидше ніж у тварин контрольної групи. Початок зникнення звуження каналу проходив на 2–4 доби, повне одужання наступило на 2–4 доби швидше відповідно ніж у тварин контрольної групи. Але у однієї тварини обох груп спостерігали рецидиви у вигляді сильного звуження соскового каналу. Було рекомендовано господарям запустити дійку. До найбільш розповсюджених способів консервативного лікування відносять часту катетерізацію, бужування (І.А. Бочкарев, 1950, А.П. Студенцов, 1952, А.А. Остров, 1964), застосування поліетіленових чи пластикових канюль Лабенгарджа, а також канюль з антибіотиками (Ю. А. Нуммерт, 1967). Але консервативні методи не дають великих результатів, тому що лікування тривале та складне, часто з рецидивами (зарощення каналу, мастит тощо).

Висновок. Застосування у комплексному лікуванні звуження дійкового каналу у корів вихрової імплізийної фізіотерапії призводить до повного одужання тварин в середньому на 2–4 доби швидше, без рецидивів.

Бібліографічний список

1. Парахин А.В. Электропунктурная диагностика и терапия субклинического мастита у коров: автореф. дис. канд. вет. наук. / А.В. Парахин. Саратов, 2005. - 20 с.
2. Смоляр В.І. Спосіб оздоровлення корів та отримання якісного молока / В.І. Смоляр // Молочное дело. 2006. - № 2. - 50-52.
3. Agger J.F. Epidemiology of teat lesion in a dairy herd. Associations with sub-clinical mastitis / J.F. Agger, P. Willeberg // Nord. Vet.-Med. 1986. -№38.-P. 220-232.
4. Capuco A.V. Effect of teatcup liner tension on teat canal keratin and teat condition in cows / A.V. Capuco, D.L. Wood, J. Quast // J. Dairy Res. -2000.-vol. 67.-P. 319-327.
5. Querengasser J. Comparative evaluation of SIMPL silicone implants and NIT natural teat inserts to keep the teat canal patent after surgery / T. Geishausser, K. Querengasser, K. Fehlings, R. Bruckmaier // J. Dairy Sci. -2001. vol.85. - P. 1732-1737.

COMPARATIVE EFFECTIVENESS OF TREATMENT OF ANIMALS WITH BREAST DISEASES IN THE CITY OF DNEPR.

D. S. Kovalchuk, magister

T. L. Spitsina, Ph.D., associate professor,

L. V. Koreyba, Ph.D., associate professor

Dnieper State Agrarian and Economic University, Ukraine, Dnipro city

***Sammary:** Today there are many breast diseases in animals. The development of these diseases is preceded by many factors, so a slight lesion of the nipples leads to the appearance of mastitis. In animals, at the udder's disease diminishes or disappears recoil milk at all, milk in taste and quality becomes worse, and its economic value are reduced. As the animal feeds the calf, its health deteriorates. Therefore, it is very important to monitor the condition of the animal and udder. In case of signs of the disease to diagnose and treat at the beginning of the disease to prevent complications.*

***Key words:** cows, wounds, udder, abscesses, narrowing, nipple canal, milk tank.*